

19/5/84

EL LLENGUATGE

Una obligació feixuga

En català distingim entre *pesant* i *pesat*, altrament que en castellà entre "pesante" i "pesado". Hi ha, és cert, el fet comú a totes dues llengües que un participi passat ha adquirit valor actiu o agent (que també observem en d'altres participis com *agràit* o *cansat*), però en aquest cas el castellà ha anat més enllà que el català, és a dir, recorre més que no el català a la forma del participi passat. En bon català cal dir *El plom és més pesant que el ferro*, i no *...és més pesat...*, com n'hi ha molts que diuen, és veritat, a causa de la influència evident del castellà, cosa que no es considera admissible. Anàlogament, noms com *maquinària*, *artilleria*, *camió*, etc., demanen *pesant* i no *pesat*. D'altra banda, cal recordar l'ús que el llenguatge popular fa, en certes construccions, de la frase relativa (adjectiva, és clar) en lloc del simple relatiu: *Una màquina que pesa molt*. Anàlogament: *El plom pesa més que el ferro*.

El Diccionari Fabra defineix la forma participial *pesat*, considerada ja com un adjectiu, per

mitjà de la seva sinònimia amb *feixuc*, a què afegeix "que fa sentir el seu pes, esp. en sentit figurat". Els exemples *una feina pesada*, *un son pesat* i *un temps pesat* il·lustren aquesta definició. D'altres significats paral·lels s'il·lustren amb els exemples *Es un home pesat*, *Fer-se algú pesat* i *Anar pesat*. Val la pena, però, de posar en relleu aquesta sinonímia o, si es vol, afinitat de significació entre *pesat* i *feixuc*, perquè aquest darrer adjectiu, *feixuc*, se'ns mostra d'una gran utilitat i és segurament d'aplicació en alguns casos en què no escauria de recórrer a *pesat*. És, sens dubte, difícil i arriscat de pretendre assenyalar una regla de distribució entre l'ús de l'un i de l'altre, però pot resultar útil d'indicar els exemples del de *feixuc* que proposa el Fabra, que no són tots ells coincidents amb els de *pesat*: *Un farcell feixuc*, *Una tasca feixuga*, *Un temps feixuc*, *Es feixuc!* (és amoinós, *pesat!*), *Es un home feixuc*, *Camina tot feixuc*, *Una intel·ligència feixuga*. El Diccionari de l'Enciclopèdia n'hi afegeix alguns altres, que marquen potser més aquests casos en què *feixuc* sembla preferible a *pesat*: *Uns impostos feixucs*, *Una menja feixuga*, *Un estil feixuc*. En alguns casos, el significat de *feixuc* s'acosta al de *onerós*, i de ésser segurament la forma popularment usada en lloc d'aquest cultisme, fins ara poc popularitzat.

Albert Jané